

Atlantis

De mythe van Atlantis is al millennia oud. Een stad die in één vloedgolf verdween, tegelijk een waarschuwing en een droombeeld. Voor Maryleen is het niet slechts een verhaal uit een ver verleden, maar een spiegel. 'Legendes over verdwenen culturen helpen ons om emotioneel bij te stellen in een veranderde wereld,' zegt ze. Het is precies in die verschuiving – tussen archeologische fascinatie en hedendaagse urgentie – dat haar nieuwe werk zich beweegt.

Echo's onder water

De schilderijen tonen onderwaterlandschappen: een verzonken amfitheater, zuilen die oprijzen uit de diepte, een golf die alles bedelft en tegelijk verstilt. Het zijn geen dramatische doembeelden, eerder serene scènes waarin stilte overheerst. Maryleen liet zich inspireren door onderwaterarcheologie, zoals de ontdekkingen bij Thonis-Heracleion, de gezonken stad voor de kust van Alexandrië. Maar ook door het actuele besef van een stijgende zeespiegel, dat haar trof in Kadir van Lohuizens fototentoonstelling *Rising Waters*.

De beelden zijn gelaagd: ze vormen een echo van een beschaving die er eens was – niet alleen zichtbaar in steen, maar ook voelbaar in geestelijke waarden als gemeenschapszin, artistieke integriteit en dienstbaarheid aan een groter ideaal. In die spanning tussen wat verloren ging en wat dreigt te verdwijnen, ligt de kracht van *Atlantis*.

Catharsis en overgave

Onder de oppervlakte speelt nog iets anders mee. De schilderijen roepen een gevoel van catharsis op: het zuiverende moment waarop vernietiging ruimte schept voor vernieuwing. Maryleen verwijst naar oude verhalen, zoals de zondvloed uit het Oude Testament: 'Het verlangen naar een nieuwe wereld, een zuivering. Kunst kan die realiteit niet scheppen, maar wel die sfeer oproepen.'

Daarbij gaat het haar niet om ondergang als doel, maar om de mogelijkheid van een wedergeboorte. Het idee van de feniks die uit de as verrijst, het ritme van leven, dood en hergeboorte dat in zoveel culturen terugkeert. 'Het mooiste van een cathartische ervaring is dat je voor even je ego helemaal kwijt bent,' zegt ze. 'Je voelt je verbonden met iets dat veel groter is.'

Een interdisciplinair universum

Maryleen werkte de afgelopen jaren intensief in LiveART-projecten, waarbij ze tijdens concerten schildert in synchronisatie met de muziek. Het idee dat klank en beeld samen de ziel optillen, sluimert ook in de olieverf van *Atlantis*. In het project *Atlantis & Other Utopias* ontstond samen met componist/pianist Marion von Tilzer en Studio de Maan, Anne

Gentenaar en Martin Boverhof, een interdisciplinair concert waarin muziek en live videoperformance reageerden op haar schilderijen. Tijdens de tentoonstelling in de White Box zal een video-impressie van dit project worden vertoond.

Voor Maryleen geeft die kruisbestuiving een extra dimensie. Haar atelier werd gefilmd in hoge resolutie, de verfstreken werden uitvergroot tot een metershoog scherm waarop licht en water golfd. De schilderijen werden muziek, de muziek werd beeld. 'Ik was zelf onder de indruk van hoe evocatief dat werkte,' zegt ze. Het illustreert hoe *Atlantis* niet alleen een serie schilderijen is, maar ook een universum waarin disciplines elkaar ontmoeten.

Oude verhalen, nieuwe horizon

Atlantis vond zijn oorsprong in 2020/2021 en groeide het afgelopen jaar door. De serie sluit aan bij een lange lijn in haar oeuvre. Al in de jaren negentig schilderde Maryleen

culturele thema's rond schepping en creatie. Ook daar lag de fascinatie bij de verhalen die de mensheid zichzelf vertelt. 'Ik heb altijd een persoonlijke aanleiding nodig,' zegt ze. 'Een thema dat me raakt, waar ik mee resoneer. Legendes als Atlantis spreken ons aan op een diepe laag van bewustzijn.'

Toch voelt *Atlantis* ook urgent, verbonden met de tijd waarin we leven. Het is niet alleen een cultuurbeschuwing, maar tegelijk een signaal. De schilderijen bieden het publiek een moment van bezinning – op het voortbestaan van onze culturele waarden, niet alleen fysiek, maar ook in geestelijke zin: de vraag of we onze integriteit, onze verbondenheid en ons streven naar een hoger ideaal kunnen behouden in een veranderende wereld.

Poort naar een verloren wereld

Wie eind november de White Box betreedt, stapt in een andere wereld. 'Het is alsof de muren zich zullen openen naar een onderwateruniversum waar tijd oplost. Waar het werk balanceert tussen verlies en hoop, tussen stilte en beweging,' mijmert Maryleen.

Daarmee is *Atlantis* geen afgesloten verhaal, maar eerder een poort. Een uitnodiging om na te denken over wat was, wat is, en wat nog kan komen. Zoals ze zelf zegt: 'Dit is de wereld waaruit ik deze schilderijen maakte. Iets daarvan hoop ik dat als geestelijk goed met de bezoeker meegaat.'

Auteur

Birgitta van der Linden

Meer informatie

Atlantis – olieverfschilderijen van Maryleen Schiltkamp

23-30 november 2025

White Box, Roelof Hartstraat 7, Amsterdam

Opening: zondag 23 november, 15:30 uur

Dagelijks geopend van 12:00 – 19:00

Afbeeldingen

Foto Maryleen: Saskia Bakker Fotografie

Karyatiden, 60 x 90 cm, oil on canvas, 2021

Underwater humans I, 50 x 40 cm, oil on canvas, 2025

Atlantis - Amphitheater, 120 x 100 cm, oil on canvas, 2021

Atlantis - Temple ruins, 40 x 60 cm, oil on canvas, 2025

Underwater humans III , 50 x 40 cm, 2025